

environment for competence in economic and societal impacts of local weather, air quality and climate (ЕСОІМРАСТ)», який проводився у 2015-2018 рр.

Таким чином доведено, що існує суттєвий вплив географічного місцезнаходження на здоров'я матері та дитини. Це супроводжується рядом чинників, а саме кліматичними умовами, соціальним впливом, рівнем медичного обслуговування та науково-технічного розвитку.

Література:

1. Шаблій О. І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. – Львів, 2001. – 744 с.
2. Шаблій О. І. Основи загальної суспільної географії. – Львів, 2003. – 444 с.
3. Шувалов В. Е. Концептуальные проблемы развития отечественной районной школы социально-экономической географии. – Вест. Мос. ун-та. Сер. География. – 2005, № 1. – С. 13-24.
4. Немець Л., Баркова А., Ткаченко О. Сфера охорони здоров'я як об'єкт дослідження суспільної географії (теоретико-методологічні та прикладні аспекти) // Наукові записки ТНПУ. Серія: Географія. № 2, 2005. – Тернопіль. – С. 22-28.
5. Фельдман Е. С., Фельдман Г. Е. Системное картографирование – основа медико-географического районирования территории / Медико-географическое районирование и прогнозирование здоровья популяции. – Новосибирск, 1981. – С. 34-437.
6. Мезенцева Н.І., Батиченко С.П., Мезенцев К.В. Захворюваність і здоров'я населення в Україні: суспільно-географічний вимір: Монографія. – К.: ДП «Прінт Сервіс», 2018. – 136 с.
7. Александров О.О. Статистичний аналіз захворюваності населення України / О.О Александров., Ю.О Ольвінська // Матеріали студентської наукової конференції ОНЕУ «Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень». – № 14. – 2015 р.

Л.М. Воловик

*ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»,
volovyk 0606 @ ukr.net*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АГРОБІЗНЕСУ СТОЛИЧНОГО РЕГІОНУ (НА ПРИКЛАДІ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Агропромисловий комплекс є основою спеціалізації господарства майже всіх районів Київської області. Сюди входить сільське господарство, промисловість з перероблення сільськогосподарської сировини (харчова, деякі галузі легкої); виробництво засобів виробництва для сільського господарства (машинобудування для сільського господарства), виробництво кормів, заготівля, транспортування продукції, технічне обслуговування комплексу, наука, підготовка кадрів. У структурі виробництва продукції на АПК припадає 51,2 % від загального показника в області (2018 р.), у цій сфері зайнято 37,8 тис. осіб (52,1 %).

Київська область має доволі сприятливі природні та економічні умови для розвитку агробізнесу. Найвища родючість ґрунтів, значна кількість орних земель, загалом достатня їх зволоженість сприяють ефективному розвитку

сільськогосподарського виробництва. Агровиробництво – це та сфера діяльності, яка формує попит на працю та сприяє зайнятості населення у сільській місцевості.

Важливим чинником розвитку агробізнесу є наявність трудових ресурсів з традиційними навиками сільськогосподарської праці. Середньорічна кількість найманих працівників у сфері аграрного виробництва становить 37,8 тис. осіб, 5 тис. осіб мають неповну та базову вищу освіту (12,4 %), 4 тис. осіб з повною вищою освітою (10,3 %). Розвитку агробізнесу сприяє великий попит населення столиці на продовольчу продукцію. Адміністративні райони столичної області є потужним виробником зерна, овочів, цукру, м'ясо-молочної продукції, яєць.

Основою розвитку агробізнесу є сільське господарство. Головними його галузями є зернове господарство, кормовиробництво, буряківництво, картоплярство, овочівництво, а також тваринництво м'ясо-молочної спеціалізації.

Найбільшу частку займають такі культури як: зернові, соняшник, цукрові буряки, картопля. Продукція цих галузей реалізується переважно у столиці.

Спостерігається позитивна тенденція зростання виробництва таких видів продукції, як зерно, цукрові буряки, картопля, овочі. Це пов'язано з високою врожайністю сільськогосподарських культур та високою ліквідністю сільськогосподарської продукції.

Нині найбільшими виробниками продукції сільського господарства є такі райони: Баришівський, Білоцерківський, Кагарлицький, Переяслав-Хмельницький, Рокитнянський, Ставищенський, Яготинський, Сквирський та Миронівський.

Характерною рисою Київської області є те, що у виробництві продукції сільського господарства (і в рослинництві, і в тваринництві) основна роль належить сільськогосподарським підприємствам різних форм (63 %), у той час як на господарства населення припадає лише 37 % (в Україні загалом господарства населення виробляють 59,8 % валової продукції сільського господарства, а сільськогосподарські підприємства – 40,2 %) [1].

Подолання тенденції дрібнотоварного виробництва є важливим етапом у реформуванні сільського господарства районів Київської області. Це дає можливість зміцнювати фінансове положення та поступово переходити із дотаційних у самостійні адміністративні одиниці. Слід зазначити, що у цих районах за період 2010-2018рр. у структурі виробленої продукції на ринковоорієнтовані види економічної діяльності припадало в середньому 17,8 % [1]. Це свідчить про низьку соціальну ефективність виробництва, недосконалу структуру господарської діяльності.

У сільському господарстві розвинулися фермерські господарства, зросла частка продукції, що виробляється ними, площа закріпленої землі. Якщо в 1991 р. в області нараховувалось 55 фермерських господарств, то у 2018 р. – 1286. Збільшилась і питома вага сільськогосподарської продукції, виробленої фермерськими господарствами. Основна спеціалізація фермерських господарств – рослинницького напрямку: вирощування сільськогосподарських культур, кукурудзи, соняшнику, ріпаку. Помітна диференціація обсягів сільськогосподарського виробництва на рівні районів.

Найбільший обсяг продукції сільського господарства припадає на Вишгородський район (1218,6 млн. грн.), Броварський (858,0 млн. грн.), Білоцерківський (641,2 млн. грн.), Баришівський район (361,7 млн. грн.), найменший на Бородянський (53,6 млн.грн.), Іванківський (11,8 млн.грн.), Поліський райони – (5,1 млн. грн.) [1].

Відбувається зростання продукції тваринництва у сільськогосподарських підприємствах завдяки вітчизняним і прямим іноземним інвестиціям у сільське господарство та харчову промисловість, які становлять 87,8 % загального їх обсягу. Значна роль належить підприємствам з перероблення сільськогосподарської сировини: ЗАТ «Молпродукт», ВАТ «Переяславський експериментальний комбінат хлібопродуктів» (Переяслав-Хмельницький район), приватне підприємство «Діброва» (Згурівський район), приватно-орендне підприємство «Саланг-Агро» (Яготинський район). Обсяг виробництва продукції харчової промисловості (у порівняльних цінах) зріс у порівнянні з 2017 р. на 19,7 %.

Внаслідок ринкових перетворень виникли нові явища, що позначилися на сільськогосподарському виробництві, відбулася реструктуризація колективних сільськогосподарських підприємств, створено господарські об'єкти з різними формами власності, посилився розвиток орендних відносин, сформувався система маркетингу [2].

Розвиток агробізнесу є головною складовою розвитку сільської місцевості, поліпшення соціодемографічної ситуації на селі, збереження і становлення системи поселень. Незважаючи на численні економічні й соціальні проблеми, значна частина сільських мешканців при умові створення повноцінного життєвого середовища і надалі надаватиме перевагу сільському способу життя, залишатиметься у сільській місцевості. Забезпечення зайнятості населення саме завдяки агропромисловій діяльності і споріднених з нею галузей має велике значення для розвитку сільської місцевості, збереження екістичної мережі.

Слід зазначити, що формування раціонального агровиробництва, високоефективне використання його потенціалу дає можливість розвивати експортоорієнтовані галузі, які відіграють значну роль у соціально-економічному розвитку сільських територій Київської області.

В об'єкті функціонують сільськогосподарські підприємства різних форм: ВАТ «Терезине» – виробництво свинини (Білоцерківський район), ЗАТ «МакарОВО» – виробництво ячного порошку (Макарівський район), ВАТ «Росич» – виробництво плодоовочевих консерв (с. Томилівка, Білоцерківського району), ПП «Нива Переяславщини» – виробництво комбікормів, відгодівля свиней, виробництво м'яса, ковбас, копченостей, м'ясних консерв тощо (Згурівський район, Переяслав-Хмельницький район), ВАТ «Узинський цукровий комбінат» (м.Узин, Білоцерківський район), ВАТ «Синявське» – вирощування гібридного насіння цукрових буряків (Рокитнянський район), СТОВ «Карапиші» – виробництво молока та яловичини (Миронівський район).

Не створене досі сучасне інтенсивне спеціалізоване сільське господарство негативно впливає на міграційні процеси в Київській області. Цьому сприяє диспаритет цін на продукцію сільського господарства, розгалужена

трейдерсько-посередницька мережа на закупівлю цієї продукції, недостатність фінансової підтримки з боку держави, завдяки чому сільський виробник не маючи стимулу, з метою працевлаштування мігрує до приміської зони чи столиці. Відтак продовжується відтік населення (особливо молоді) і відповідно занепад сільських поселень [3].

Слід зазначити, що у Київській області переважає рослинництво. Співвідношення між рослинництвом і тваринництвом у виробництві сільськогосподарської продукції становило у 2018 р. 53,7 % і 46,3 %. Ця тенденція спостерігається протягом тривалого часу, що засвідчує зниження ефективності використання земельних угідь, недостатню конверсію кормових ресурсів у продукцію тваринництва, зменшення продуктивності землі.

Література:

1. Статистичний щорічник Київської області за 2018 рік / Головне управління статистики у Київській області, 2018. – 442 с.
2. Тематичний напрям «Перспективні технології агропромислового комплексу та переробної промисловості» (керівник – акад. УААН Роїк М.В.) // Прогноз науково – технологічного та інноваційного розвитку України. Матеріали XXI Між нар. Київ. Симпозіуму з наукознавства та наук. тех. прогнозування : державна програма України та світовий досвід, Київ, 1-3 червня 2006 р. – С. 59-75.
3. Територіальна структура господарства і розселення населення в Україні / За ред. В.П. Нагірної. – К.: Акад. праці і соц. Відносин Федерат. Проф. спілок України, 2010. – 280 с.
4. Україна: стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки / Ред. Колегія: Гальчинський А.С., Власик О.С., Варналій З.С. та ін. – К., 2003. – Режим доступу: www.niss.gov.ua

В.П. Воронка

*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
geofak_mgpi@ukr.net*

ЛАНДШАФТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ БЕРЕГОВОЇ СМУГИ АЗОВСЬКОГО МОРЯ

Ландшафтні дослідження прибережної смуги Азовського моря пройшли ряд трансформаційних етапів від здобуття перших відомостей про природні умови басейну та акваторії, складання перших навігаційних карт, здійснення покомпонентних досліджень (геологія, гідрологія, гідрохімія, гідрофізика, флора, фауна) до розвитку системних досліджень моря та його взаємозв'язків з прилеглою сушею. Азовське море та його басейн досить детально досліджувалися упродовж тривалого часу вченими багатьох галузей науки – геологами, геоморфологами, ботаніками, хіміками, екологами. Клімат Азовського моря вивчався частково і опосередковано – переважно для рекреаційних цілей та для визначення впливу вітрів на хід геоморфологічних процесів у береговій смузі. Натомість гідрометеорологічні дослідження